

Cele i zadania Komisji ds. Etyki w Nauce



Prof. dr hab. n. med. Andrzej Górski
(Komisja ds. Etyki w Nauce)

Fundacja Science Watch Polska

02.02.2022

Komisja do Spraw Etyki w Nauce - kadencja 2019-2022



✧ I. Przewodniczący Komisji do Spraw Etyki w Nauce:

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Górski (uprzednio: Prof. A. Zoll).

✧ II. Zastępca Przewodniczącego Komisji do Spraw Etyki w Nauce:

Prof. dr hab. n. med. Janusz Limon

✧ III. Członkowie:

- **Prof. dr hab. Osman Achmatowicz**
- **Prof. dr hab. Wiesław Banyś**
- **Prof. dr hab. Tomasz Borecki** (Prof. dr hab. Andrzej Białynicki-Birula†)
- **Prof. dr hab. Andrzej Grzywacz**
- **Prof. dr hab. Tadeusz Luty**
- **Prof. dr hab. Piotr Węgleński**
- **Prof. dr hab. Jan Woleński**

Niemieckie wybory w cieniu plagiatów. Przepisane fragmenty w książce kolejnego kandydata na kanclerza

Bartosz T. Wieliński 14 września 2021 | 16:48



Walczący o fotel kanclerza Annalena Baerbock i Armin Laschet muszą tłumaczyć się ze swoich książek, bo eksperci znaleźli w nich fragmenty przepisane od innych. Z zarzutem plagiatu musi zmierzyć się też Olaf Scholz.

*Ethics is the science of how one
is under obligation without
regard for any possible external
lawgiving*



Immanuel Kant

Komisja do spraw etyki w nauce



Przy Polskiej Akademii Nauk działa komisja do spraw etyki w nauce, która jest wybierana spośród kandydatów zgłoszonych przez całe środowisko naukowe i akademickie.

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk

Art. 15.

2. Zgromadzenie Ogólne Akademii w szczególności:

9) wybiera komisję do spraw etyki w nauce;

10) uchwala kodeks etyki pracownika naukowego przedstawiony przez komisję do spraw etyki w nauce.

Art. 27.

Korporacja uczonych Akademii obejmuje:

1) wydziały, w liczbie nie większej niż pięć;

2) oddziały;

3) komitety naukowe;

4) komitety problemowe;

5) akademię młodych uczonych;

6) komisję do spraw etyki w nauce;

7) komisję rewizyjną.

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk

Art. 39.

1. Komisja do spraw etyki w nauce wyraża opinie w sprawach dotyczących naruszeń zasad etyki w nauce przez pracownika uczelni, jednostki naukowej Akademii oraz instytutu badawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2018 r. poz. 736), w szczególności w postępowaniach prowadzonych przez komisje dyscyplinarne.

2. Komisja do spraw etyki w nauce może z własnej inicjatywy kierować sprawy dotyczące naruszeń zasad etyki w nauce przez pracowników, o których mowa w ust. 1, do właściwych komisji dyscyplinarnych z zaleceniem przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego. Informację o wynikach takiego postępowania właściwa komisja dyscyplinarna przekazuje po jego zakończeniu, bez zbędnej zwłoki, do wiadomości komisji do spraw etyki w nauce.

3. Komisja do spraw etyki w nauce opracowuje kodeks etyki pracownika naukowego oraz prowadzi działalność mającą na celu upowszechnianie standardów rzetelności badań naukowych.

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk

Art. 101.

3. Rozwiązanie stosunku pracy z mianowanym pracownikiem naukowym bez wypowiedzenia może nastąpić w przypadku:

3) dopuszczenia się przez niego:

a) czynu określonego w art. 115 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych stwierdzonego prawomocnym wyrokiem sądu,

b) stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem komisji dyscyplinarnej na podstawie orzeczenia komisji do spraw etyki w nauce:

- przywłaszczenia sobie autorstwa albo wprowadzenia w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania,
- rozpowszechnienia, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania,
- rozpowszechnienia, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego artystycznego wykonania albo publicznego zniekształcenia takiego utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu lub nadania,
- naruszenia w inny sposób cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych,
- fałszowania badań lub wyników badań naukowych,
- innego oszustwa naukowego;

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk

Art. 111.

1. Komisja dyscyplinarna, o której mowa w art. 110 ust. 1 pkt 1, pochodzi z wyboru. Tryb wyboru członków komisji określa statut jednostki naukowej Akademii.
2. Komisję dyscyplinarną, o której mowa w art. 110 ust. 1 pkt 2, powołuje Prezes Akademii.
3. Komisje dyscyplinarne, o których mowa w art. 110 ust. 1, są niezależne w zakresie orzekania.
4. Komisje dyscyplinarne, o których mowa w art. 110 ust. 1, rozstrzygają samodzielnie wszelkie zagadnienia faktyczne oraz prawne i nie są związane rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego skazującego wyroku sądu oraz opinii komisji do spraw etyki w nauce, o której mowa w art. 39.
5. W sprawach naruszeń dyscyplinarnych, które stanowią jednocześnie naruszenie zasad etyki w nauce, w szczególności określonych w art. 112 ust. 3 pkt 1-4, komisja dyscyplinarna może zwrócić się o **wydanie opinii do komisji do spraw etyki w nauce**, o której mowa w art. 39. Opinia komisji do spraw etyki w nauce wiąże komisję dyscyplinarną w ustaleniu treści naruszenia.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO**

z dnia 28 października 2010 r.

w sprawie trybu wyboru członków komisji do spraw etyki w nauce, trybu jej prac i sposobu wykorzystania wiążących opinii komisji oraz sposobu finansowania



§ 14.

1. Opinie komisji są wiążące przy rozstrzyganiu spraw związanych z naruszeniem zasad etyki w nauce przez pracowników uczelni, jednostki naukowej Akademii oraz instytutu badawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 185, poz. 1092).

24 January 2011

Polish academy is to establish a national commission on research ethics

Ned Stafford

The Polish Academy of Sciences has taken steps to establish a national commission for research ethics, which will make Poland among the first countries in eastern Europe to have such a commission and one of only a handful in the European Union.

The academy received the mandate to found the ethics commission from Poland's parliament, which last autumn adopted a package of new laws aimed at improving Polish science, said Andrzej Górski, a former president of the University of Warsaw Medical School who is now a vice president at the academy.

In addition to laws dealing with funding of research projects and of research institutes, the parliament also adopted a law updating the regulation of the academy by adding measures to ensure oversight of research ethics, said Professor Górski, who is responsible for establishing the new commission and coordinating its activities once it begins to operate.

BMJ 2011; 2011; 342:d511 doi: 10.1136/bmj.d511 (Published 24 January 2011)

Cite this as: BMJ 2011; 2011; 342:d511

Tabela 1. Obszary i liczba sentencji opinii Zespołu dotyczących braku przestrzegania zasad etyki (lata 2011-2013, n=61)

Wybrane obszary naruszeń dobrych praktyk w nauce
1. Autorstwo oraz publikowanie wyników badań, w tym „plagiat” i „autoplaciat” – 26
2. Recenzowanie i opiniowanie – 13
3. Formowanie młodej kadry, w tym awanse naukowe i stosunki pracownicze – 9
4. Procedury badawcze, w tym fabrykowanie i fałszowanie wyników badań naukowych – 6
5. Działania władz uczelni – 5
6. Postępowania dyscyplinarne - 2

Źródło danych: Zespół ds. Dobrych Praktyk Akademickich

Objaśnienia: podział na obszary wg *Kodeksu etyki pracownika naukowego*, PAN, Warszawa 2017 oraz wg *Kodeksu dobrej praktyki w szkołach wyższych*, Fundacja Rektorów Polskich, Kraków, 2007.

Ok. 60% zgłoszonych nieprawidłowości zostało potwierdzonych.

R. Sławeta, A. Górski. Forum Akademickie, Rok XXVI Nr 10 (311) Październik 2019, str. 43-45.

Sprawy rozpatrywane przez KEwN w 2018 roku



Naruszenie praw autorskich - 12

Konflikty interpersonalne - 6

Nieprawidłowości w recenzjach - 4

Konflikt interesów - 3

Fałszowanie wyników badań - 2

Inne - 11

EUROPEAN
SCIENCE
FOUNDATION

ALLEA
All European Academies

integrity | in'

1 the quality of being h
integrity.

**The European
Code of Conduct for
Research Integrity**

Kodeks Etyki Pracownika Naukowego

Wydanie III

Zmieniające się realia życia szkół wyższych i jednostek naukowych sprawiły, że zaistniała potrzeba nowelizacji *Kodeksu*.

Prof. Andrzej Górski, Przewodniczący Komisji do Spraw Etyki w Nauce w czerwcu 2019 r. zwrócił się z prośbą o przekazanie propozycji do nowelizacji *Kodeksu Etyki Pracownika Naukowego* do Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Rady Głównej Instytutów Badawczych, Rady Dyrektorów Jednostek Naukowych PAN i Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Przewodniczący Komisji w listopadzie i grudniu 2019 r. prośbę o zgłoszenie uwag do *Kodeksu* skierował również do rektorów publicznych uczelni akademickich nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministra Zdrowia i innych uczelni.

Komisja (w szczególności wyłoniony z członków Komisji zespół w składzie: prof. Osman Achmatowicz, prof. Andrzej Górski i prof. Janusz Limon) opracowała projekt *Kodeksu Etyki Pracownika Naukowego* (Wydanie III), który został przyjęty na posiedzeniu Komisji w dniu 18 maja 2020 r.

Zgromadzenie Ogólne Polskiej Akademii Nauk, na 141. sesji w dniu 25 czerwca 2020 r., uchwaliło *Kodeks Etyki Pracownika Naukowego (Wydanie III)*.

III WYDANIE KODEKSU ETYKI PRACOWNIKA NAUKOWEGO



Zgromadzenie Ogólne Polskiej Akademii Nauk, na 141. sesji w dniu 25 czerwca 2020 r., uchwaliło **Kodeks Etyki Pracownika Naukowego (Wydanie III)**. Opracowując tę wersję Kodeksu członkowie Komisji do Spraw Etyki w Nauce uwzględnili sugestie zgłoszone przez środowisko naukowe i akademickie. Kodeks etyki pracownika naukowego opiera się na podstawowych zasadach etyki, ukształtowanych w naszym kręgu kulturowym i uznanych za naturalne i powszechnie obowiązujące.

Opracowanie wskazuje zalecenia dotyczące postępowania z danymi naukowymi, procedurami badawczymi, praktykami wydawniczymi, recenzowaniem i opiniowaniem prac. Poprzedza go preambuła, w której wymienione są cechy, jakimi powinien kierować się pracownik naukowy. Ponadto, w Kodeksie zawarto: uniwersalne zasady i wartości etyczne w pracy naukowej, dobre praktyki w badaniach naukowych, nierzetelność w badaniach naukowych, wytyczne dotyczące postępowania w sprawach o naruszenie zasad rzetelności w nauce, praktyki dotyczące współpracy międzynarodowej.

Źródło: **Polska Akademia Nauk**

Art.3.

2. System szkolnictwa wyższego i nauki funkcjonuje z poszanowaniem standardów międzynarodowych, zasad etycznych i dobrych praktyk w zakresie kształcenia i działalności naukowej oraz z uwzględnieniem szczególnego znaczenia społecznej odpowiedzialności nauki.

Art. 230.

3. W przypadku powzięcia wiadomości o możliwości naruszenia praw autorskich przez osobę, której dotyczy wniosek (*wniosek o nadanie tytułu profesora*), Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może zwrócić się do RDN (*Rada Doskonałości Naukowej*), o dołączenie do wniosku opinii komisji do spraw etyki w nauce PAN.

4. W przypadku wydania opinii potwierdzającej możliwość naruszenia praw autorskich, RDN wznawia postępowanie w sprawie nadania tytułu profesora.



Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
ANDRZEJ DUDA

P. A. Gubern 18.12.2019 ✓

Wpłynęło dnia 18.12.2019
Nr BCK 11-P-167/19

Warszawa, 18 grudnia 2019 r.

Pan
prof. Kazimierz Furtak
Przewodniczący
Centralnej Komisji do Spraw Stopni
i Tytułów

Szanowny Panie Przewodniczo,

na podstawie art. 28 ust. 3a ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 poz. 1789, z późn. zm.) w związku z art. 187 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.), zwracam się z prośbą o dołączenie do wniosku, przedstawionego przy Uchwale Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 29 kwietnia 2019 r., o nadanie tytułu profesora Panu dr. hab. [redacted], opinii Komisji do spraw Etyki w Nauce przy Polskiej Akademii Nauk, z uwagi na powzięcie wiadomości o możliwości naruszenia przez kandydata do tytułu profesora praw autorskich.

Z szanami i szacunkiem



RADA DOSKONAŁOŚCI NAUKOWEJ

Przedmiotem oceny spełnienia wskazanych kryteriów w postępowaniu w sprawie nadania tytułu profesora jest wniosek przedkładany przez osobę ubiegającą się o nadanie tytułu profesora, zawierający uzasadnienie uzyskania warunków, o których mowa w art. 227 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W konsekwencji tego, w ramach postępowania administracyjnego, jakim jest postępowanie w sprawie nadania tytułu profesora, weryfikacji podlegają wyłącznie te osiągnięcia naukowe oraz aktywność naukowa, które zostały poddane pod ocenę przez wnioskodawcę.

Warszawa, dnia 3 listopada 2021 r.

KEwN.GP.004.30.2021

**Stanowisko Komisji do Spraw Etyki w Nauce
w sprawie analizy dorobku naukowego pod względem zgodności
z zasadami etyki w nauce w postępowaniu awansowym**

Stosownie do art. 230 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Prezydent RP może zwrócić się do Rady Doskonałości Naukowej (RDN) o dołączenie do wniosku o nadanie tytułu profesora opinii Komisji do Spraw Etyki w Nauce (KEwN), zaś RDN może wznowić postępowanie w tej sprawie w przypadku, gdy KEwN uzna, że kandydat naruszył prawa autorskie.

Jesteśmy przekonani, że obecne brzmienie ustawy zbyt wąsko ujmuje naruszenie zasad etyki w nauce uwzględniając jedynie naruszenie praw autorskich. Lista tych naruszeń jest jednak znacznie szersza i obejmuje także fałszowanie danych, nierzetelne recenzowanie, konflikty interesów itd. (wymienione m.in. w Kodeksie Etyki Pracownika Naukowego, opracowanym przez KEwN).

Uważamy zatem, że brzmienie w/w punktu ustawy powinno być zmienione na: „gdy KEwN uzna, że doszło do naruszenia zasad etyki w nauce”.

**Stanowisko Komisji do Spraw Etyki w Nauce
w sprawie analizy dorobku naukowego pod względem zgodności
z zasadami etyki w nauce w postępowaniu awansowym – c.d.**

W istocie Pan Prezydent kilkakrotnie zwracał się do naszej Komisji – za pośrednictwem RDN – o wydanie takich opinii. Zdarzało się przy tym, że oczywiste naruszenie zasad etyki dotyczyło dorobku nieobjętego postępowaniem o nadanie tytułu profesora. W tych przypadkach RDN zajmuje jednak stanowisko, że nie jest to przeszkodą do otrzymania tytułu profesora.

Rada Doskonałości Naukowej, w jednej ze swoich opinii uznała, że:

„Przedmiotem oceny spełnienia wskazanych kryteriów w postępowaniu w sprawie nadania tytułu profesora jest wniosek przekładany przez osobę ubiegającą się o nadanie tytułu profesora, zawierający uzasadnienie uzyskania warunków, o których mowa w art. 227 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W konsekwencji tego, w ramach postępowania administracyjnego, jakim jest postępowanie w sprawie nadania tytułu profesora, weryfikacji podlegają wyłącznie te osiągnięcia naukowe oraz aktywność naukowa, które zostały poddane pod ocenę przez wnioskodawcę. Innymi słowy, wniosek osoby ubiegającej się o nadanie tytułu profesora określa zakres postępowania, w tym przeprowadzoną analizę, czy tak przedłożony materiał dowodowy daje podstawy do uznania, że zostały spełnione materialnoprawne podstawy dotyczące uzyskania tego awansu naukowego.”.

Stanowisko Komisji do Spraw Etyki w Nauce
w sprawie analizy dorobku naukowego pod względem zgodności
z zasadami etyki w nauce w postępowaniu awansowym – c.d.

Innymi słowy, obecna legislacja umożliwia uzyskanie tytułu profesora przez osoby naruszające zasady etyki w nauce pod warunkiem, że naruszenia te nie obejmują wybranego przez nie dorobku naukowego będącego przedmiotem awansu naukowego.

KEwN uważa, że takiej sytuacji nie można tolerować. Uważamy, że merytoryczna analiza powinna obejmować całość dorobku naukowego kandydata na profesora, a nie jedynie jego fragmentu dowolnie wybranego przez osobę ubiegającą się o tytuł naukowy.

Co za tym idzie, również ewentualna analiza pod kątem zgodności z zasadami etyki w nauce (a nie tylko praw autorskich, jak jest obecnie) powinna obejmować całość dorobku naukowego. Wprowadzenie tej zmiany zależy niewątpliwie od wprowadzenia wymogu całościowej oceny merytorycznej – jak to sugerujemy.

Obecna sytuacja nie sprzyja utrzymaniu standardów etyki w nauce – zwłaszcza przy ubieganiu się o najwyższy status w świecie naukowym i akademickim – i niestety może stanowić zachętę do ich naruszania.

Komisja uważa za niezbędne dokonanie odpowiednich zmian legislacyjnych w najbliższym możliwym czasie.

Przewodniczący Komisji do Spraw Etyki w Nauce
Prof. Andrzej Górski

Art. 233.

1. Członkiem RDN (*Rada Doskonałości Naukowej*), może być osoba, która:

- 1) ma nieposzlakowaną opinię i przestrzega zasad etyki naukowej;
- 2) nie popełniła czynu określonego w art.115 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, stwierdzonego prawomocnym wyrokiem;

Art. 251.

5. Członkiem PKA (*Polskiej Komisji Akredytacyjnej*) może być osoba, która:

- 1) ma nieposzlakowaną opinię i przestrzega zasad etyki naukowej.

Art. 272.

1. Członkiem KEN (*Komisji Ewaluacji Nauki*) może być osoba, która:

- 1) ma nieposzlakowaną opinię i przestrzega zasad etyki naukowej.

Art. 278.

7. Komisje dyscyplinarne są niezawisłe w zakresie orzekania oraz niezależne od organów władzy publicznej i organów uczelni. Komisje dyscyplinarne samodzielnie ustalają stan faktyczny i rozstrzygają zagadnienia prawne i nie są związane rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego skazującego wyroku sądu oraz opinii komisji do spraw etyki w nauce PAN.

Art. 301.

W sprawach przewinień dyscyplinarnych, które mogą stanowić naruszenie zasad etyki w nauce, komisja dyscyplinarna może zwrócić się o wydanie opinii do komisji do spraw etyki w nauce PAN. Opinia wiąże w zakresie ustalenia, czy czyn ma znamiona czynu, o którym mowa w art.287 ust.2 pkt 1-5

Raport Akademii Młodych Uczonych PAN



Z konsultacji w sprawie problemów jednostek PAN oraz rekomendacje na podstawie ankiety i debaty „Problemy instytutów i reforma PAN oczami młodych naukowców”

Autorzy raportu:

dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska (Instytut Slawistyki PAN)

dr hab. Karol Palka (Instytut Matematyczny PAN)

dr hab. Justyna Cybulska (Instytut Agrofizyki PAN)

dr hab. Monika Kędra (Instytut Oceanologii PAN)

dr Piotr Kuświk (Instytut Fizyki Molekularnej PAN)

Konsultacja:

dr Michał Kotnarowski (Instytut Studiów Politycznych PAN)

AMU PAN, lipiec 2018

7. Etyka

Diagnoza:

Pracownicy naukowcy PAN dostrzegają szereg problemów związanych z naruszaniem etyki zawodowej w ich instytutach. Najczęściej wskazywano na problemy związane z mobbingiem (nękaniami) w miejscu pracy (24%), nepotyzmem (16%), prowadzeniem nierzetelnych badań naukowych (15%) oraz przygotowywaniem nierzetelnych recenzji (12%). Badani spotykali się też z przejawami dyskryminacji, głównie ze względu na płeć (11% badanych) oraz wiek (8%). Połowa respondentów (50%) odpowiedziała też, że zna przypadki, gdy pracownicy instytutu są współautorami publikacji mimo braku istotnego wkładu merytorycznego. Liczne przypadki występowania takiej sytuacji znane są co siódmemu badanemu (13%).

Rekomendacje:

Z opinii badanych wynika, że poziom naruszania zasad etyki zawodowej, szczególnie w związku z kwestią współautorstwa wyników naukowych, powinien być powodem do niepokoju. Rekomendujemy prowadzenie w Oddziałach PAN szkoleń z etyki zawodowej, organizowanych przez Prezydium PAN i obowiązkowych dla wszystkich pracowników PAN, szczególnie tych sprawujących funkcje kierownicze. W ramach szkoleń powinno się omawiać konkretne przykłady złych i dobrych praktyk. Pracownicy powinni znać swoje prawa, a na osobach sprawujących funkcje kierownicze powinien spoczywać obowiązek informowania pracowników o sposobach postępowania w konkretnych przypadkach naruszenia etyki zawodowej.

2.2 Training, Supervision and Mentoring



- ❧ Research institutions and organisations ensure that researchers receive rigorous training in research design, methodology and analysis.
- ❧ Research institutions and organisations develop appropriate and adequate training in ethics and research integrity and ensure that all concerned are made aware of the relevant codes and regulations.
- ❧ Researchers across the entire career path, from junior to the most senior level, undertake training in ethics and research integrity.
- ❧ Senior researchers, research leaders and supervisors mentor their team members and offer specific guidance and training to properly develop, design and structure their research activity and to foster a culture of research integrity.

The European Code of Conduct for Research Integrity.

October 8, 2019

Ensuring an Accurate Scientific Record—Retraction and Republication

Howard Bauchner, MD¹; Robert M. Golub, MD²

¹Editor in Chief, *JAMA*

²Deputy Editor, *JAMA*

JAMA. 2019;322(14):1380. doi:10.1001/jama.2019.14503

The accuracy of the scientific record is one of the most important priorities for authors and editors.¹ To reflect this priority, *JAMA* issues corrections, retractions, retractions with replacement, and, in this issue, a retraction with republication of an article.²

2. Christiansen S, Flanagin A. Correcting the medical literature: "to err is human, to correct divine." *JAMA*. 2017;318(9):804-805. doi:10.1001/jama.2017.11833

Authors must become aware of possible conflicts of interest in their own research and to make every effort to disclose those situations (e.g., stock ownership, consulting agreements to the sponsoring organization) that may pose actual or potential conflicts of interest.

Konflikt interesów: brak związków z sektorem poza-publicznym (przemysł, komercja, terapia fagowa).

Współautorstwo patentów posiadanych przez IITD PAN.

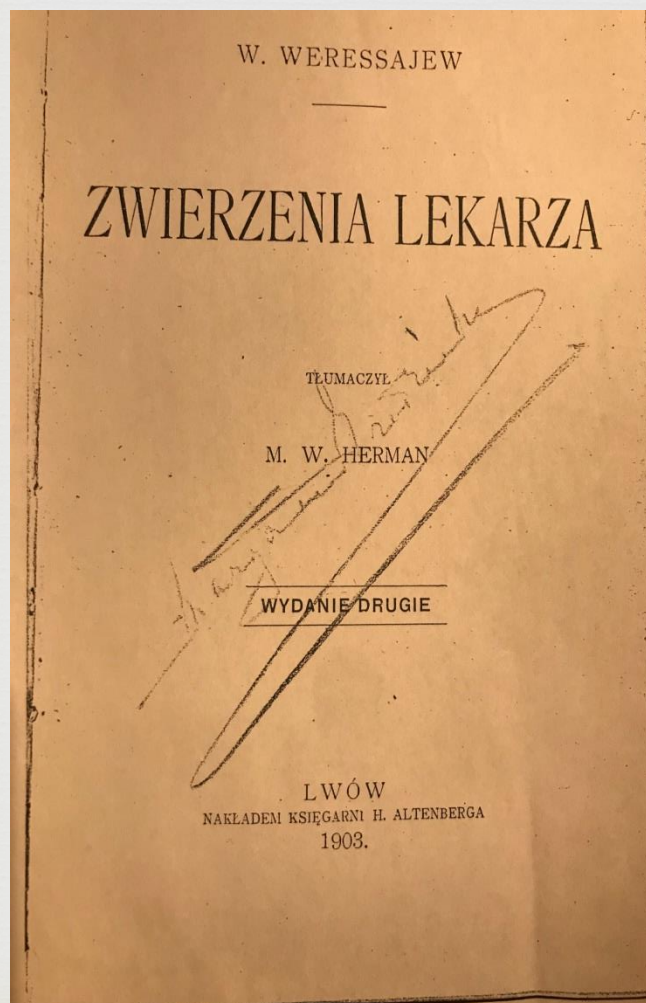
Authors: Górski A.

Citation - JAMA. 2001 May 9;285(18):2325-6

Poparcie Oddziału PAN w Łodzi (13/11/2019)

6) Pracownicy naukowcy powinni składać coroczne deklaracje dot. konfliktu interesów swemu pracodawcy, zaś w przypadku zaistnienia takiej sytuacji stosować się do otrzymanych wskazówek co do konieczności wprowadzenia niezbędnych zmian (str 11 Kodeksu).

Lwów- I wyd. 1902, II wyd. 1903, Nakł. Księgarni H. Altenberga –
„Nieetyczne doświadczenia na ludziach w celach naukowych” -
rozdz. VIII



ROZDZIAŁ IV.	Str.
Niewesoły nastrój po ukończonych egzaminach. Pierwsze kroki w praktyce. Bezradność w naj- zwyklejszych przypadkach. Pierwsza ofiara mło- dego lekarza. Powrót do stolicy celem lepszego przygotowania się do zawodu	45
ROZDZIAŁ V.	
Poszukiwanie miejsca w szpitalu. Braki w organi- zacji szpitali rosyjskich	61
ROZDZIAŁ VI.	
Doświadczenia młodego lekarza w szpitalu. Pierwsza intubacja i pierwsza tracheotomia. Przez stopy trupów dochodzi się do pewnych wniosków	65
ROZDZIAŁ VII.	
Każdy nowy środek lekarski, choćby był i dobrym, pochłania ofiary w ludziach	79
ROZDZIAŁ VIII.	
Nieetyczne doświadczenia na ludziach w celach naukowych	93
ROZDZIAŁ IX.	
Braki w sztuce lekarskiej przy obecnym stanie nauki	115
ROZDZIAŁ X.	
Znaczenie wiwisekcji. Antiwivisekcyoniści i ten- dencyjne kłamliwe przedstawienie faktów nau- kowych	129

W. marcu 1887 zwróciła się do berlińskiego chirurga E. H a h n a*) chora z rakiem piersi. Choroba była już tak posunięta, że o jakiegokolwiek operacyi mowy nie było. Ponieważ jednak chora domagała się leczenia operacyjnego, a Hahn nie chciał zdradzić jej beznadziejnego stanu, wykonał pozornie operacyę, wyciął częściowo nowotwór i przy tej sposobności część jego wszczepił w drugą, zdrową pierś. Implantacya udała się. Tak stwierdzono nader ważny fakt przeszczepialności raka. Z pozytywnym wynikiem doświadczenia te powtórzył profesor Bergmann i jakiś nieznany chirurg, który spostrzeżenia swoje anonimowo przysłał profesorowi Cornilowi w Paryżu.

Są w Polsce dwa różne słowa: **opłaca** się i **warto**. **Opłaca** się odnosi się do dochodu, zysku, korzystnego interesu. Natomiast słowo **warto** towarzyszy myśleniu o wartościach. Na pewno nie wszystko, co warto, to się opłaca. Ale z całą pewnością – jestem o tym głęboko przekonany – nie wszystko, co się opłaca, jest w życiu coś warte.

Warto być uczciwym, choć nie zawsze się to opłaca. Opłaca się być nieuczciwym, ale nie warto.

Prof. Władysław Bartoszewski

